

el tacte que té

número 10
setembre i octubre del 2002

Supera l'instint de superació. [La mínima del Carles]

Portada
Fotografia sense títol d'Hugo Arellano

el tacte, què té?

3 Quatre mots

4 Entrevista a Francesc Candel, per Cesc Martínez i Mariona Masgrau

7 Altres literatures
Egy perces novellák, d'István Örkény. Traducció d'Eloi Castelló

10 Lluís Calvo escriu

11 Fe de rates, per Bego Ricart.

12 Reportatge
Cesc Martínez i Hugo Arellano van A pota per Barna

16 Ganyotes. La queixa de Verònica Trena.
(Aquesta queixa inclou comentaris sobre la il·legalització de Batasuna. Creiem que no és necessari afegir-hi el nostre rebuig a d'altres actituds.)
Sàmler. Antonin Artaud.

17 Sàmler. Noam Chomsky.
Activista polític, lingüista, assagista i professor nord-americà. A 11/09/2001 contesta preguntes que li van fer periodistes de fora dels Estats Units durant el primer mes i mig posterior als atacs al World Trade Center i al Pentàgon. I encara és viu. Molt viu.

18 Rec: The Cinematic Orcherstra, Ordint la Trama i Los Excéntricos

19 Rec: Novecento
+ Exposicions viscudes: Gisèle Freund

Han fet aquesta revista:

Bego Ricart, Carles Gilabert, Cesc Martínez, Eloi Castelló, Hugo Arellano, Jordi Falguera, Jordi Jané, Jordi Sabaté, Judit Mulet, Lidia Gilabert, Lluís Calvo, Marina Espasa, Mariona Masgrau, Mireia Gubianas, Pau Ricart, Verònica Trena i Víctor Verdú.

Disseny fanziner: Cesc Martínez.

QUATRE MOTS

D'aquest estiu en tornem un poc mutilats. El curs del món va semblant cuques que no tenen cap opció a ales. El tacte té la intenció de regalar-ne. Les pastanagues que fan caminar els rucs ara són euros i són dòlars. L'aliment ja no és per viure, ja no és per créixer. L'aliment ara és per a especular amb problemes i pedaços. Es tracta de fabricar problemes i de vendre'n les solucions al preu més alt per a no baixar de les torres que creixen a una mateixa placenta de verí. L'enteniment, la comprensió, l'autoconeixement que només ens hauria de fer més amables, convivibles, contents amb el temps i l'espai que ens toca viure, queda barrat per una mena de concepció postparadís; neixen damnats, i es recondemnen a no fer cap intent de salvació. Existeix un món feixista on un tal bé ha d'eliminar un tal mal o a la inversa, mai no contempen una opció d'integració de pols que ho enfortiria tot. Els dirigents no pensen, actuen amb ràbia. El sistema ens ofereix uns anys d'educació estranya, de treball d'una memòria gens sinestèsica. Després ens aplaquen amb vuit hores laborals que ens inactiven els sentits. Les peles i l'amor mal entès són les coordenades que sembren els dirigents d'aquest planeta. No han entès res, s'obstinen a ser animals irracionals i no en respecten ni el medi. O bé, ho a han entès tot i perpetuen la situació, només uns quants poden ser els reis de la selva. L'adolescència política d'Amèrica del nord creix a la defensiva. Els d'orient creixen a l'atacativa. Els del sud no creixen, no els deixen, els del centre van de ventre i ho esquitxen tot. L'art recicla la merda amb molt de tacte, això sí.

L'entrevista

Francesc Candel respon Mariona Masgrau i Cesc Martínez

Francesc Candel és conegut com a escriptor suburbial, observador de la immigració i la pobresa, militant comunista... El que sí que és cert és que ha sabut retratar, al llarg de més d'una cinquantena de llibres, entre assaig i narrativa, la realitat que l'envolta. Figura compromesa políticament, encara que amb unes idees que no necessàriament han de ser partidistes. Ha viscut sempre a la Zona Franca: des de la seva terrassa, avui es veu l'anella olímpica, allà on abans hi havia un suburbi. Però encara que l'evacuïn o la repatriïn, la pobresa continua sent-hi.

Segons vostè, quines són les constants de les desigualtats?

La pobresa és necessària perquè tiri endavant aquest món poderós dels que guanyen diners. S'intenta demostrar que això de la pobresa ha sigut superat, que a Occident en aquests moments més o menys tothom es guanya la vida i que la pobresa està arraconada al Tercer Món. Perden de vista que avui s'és pobre tenint televisor a casa, tenint telèfon, fins i tot diria que amb cotxe, perquè no s'arriba a final de mes. A vegades es descobreixen bosses de marginalitat absoluta que quasi sempre estan formades per gent de l'ètnia gitana i pels nous immigrants i és que Barcelona, Catalunya i Espanya indubtablement continuen tenint reduïdes de pobresa. Aquell argument de "Qui no treballa és perquè no vol", "El que no guanya diners és perquè tampoc en té ganes" no és veritat. La pobresa no s'acaba mai d'eradicar. Cada vegada hi ha més cimeres com la de Johannesburg que acaben amb decisions que ni es posen a la pràctica ni comporten solucions radicals. Avui dia ha desaparegut aquesta figura tan extraordinària del segle xx que va ser Carles Marx, sembla que no hagi existit. Ja ningú no parla del marxisme, ni tan sols com a record històric.

La nova pobresa comença dient: "Vaig néixer pobre, he estat sempre pobre, continuaré essent pobre, i pobre moriré. A aquestes hores, no espero que canviï la meua sort."

Molts ho han pres com una mena de credo però també hi ha una ironia. La veritat és que estic convençut que no sortiré de pobre entenent que jo sóc ric per a molta gent. Però sí que hi ha una pobresa que s'hereta de pares a fills i és difícil sortir-ne. Del barri de Can Tunis, aquest que estan intentant fer desaparèixer, conec una senyora que li diuen la Pajaranda, perquè a la seva mare li deien la Pajaranda i a la seva àvia també. Aquesta senyora té uns quaranta anys i està envellida. L'he conegut a ella, els seus pares i els seus avis i tots han sigut uns desgraciats tota la vida. I als fills d'ella els passarà el mateix. Si ho explico, em diran que això són quatre o cinc casos i penses, escolti, si el món no és capaç de solucionar quatre casos de pobresa, ja m'explicarà.

L'entrevista

No podem considerar la immigració actual com un fenomen de pobresa massiva?

Ara hi ha una immigració molt més complicada. És una mica dramàtic, el caos que hi ha en aquest moment. Ahir em fixava en els articles de l'Avui i tothom venia a dir que no entenien res del que estava passant, ni els líders d'opinió, ni els sociòlegs, ni els psicòlegs, ni la Maria santíssima.

Les tensions socials neixen de la manipulació política i mediàtica més enllà de conflictes de convivència puntuals?

Hi ha aquests problemes de carrer però també hi ha una llei d'estrangeria dolentíssima. La llei del 1982 era potable; ara fa un any hi va haver una proposta de llei més humana, consensuada per tots els partits, però el PP, amb la majoria absoluta, la va endurir. Com la majoria de lleis d'aquest sistema, ha estat pensada per tenir els immigrants aquí i, si falta mà d'obra, faran la vista grossa i si no l'aplicaran. Els polítics són una classe que no actuen com és degut, alguns perquè no volen, com els del PP, d'altres perquè no en saben o perquè no poden perquè no tenen el poder. T'adones que no tenen ni grans idees ni grans solucions, i no és que jo les tingui, tampoc.

La immigració és moneda de canvi de vots tant per la dreta com per l'esquerra?

A Els altres catalans del s. XXI, Josep Maria Cuenca i jo expliquem el cas de l'Ajuntament de Manlleu, on durant l'anterior legislatura l'alcalde va prendre mesures molt eficaces, va mirar de resoldre el problema, i per aquest motiu va perdre les eleccions següents. Aquí també hi entren aquestes qüestions de la condició humana. Quantitat de gent de l'antiga immigració s'ha oblidat del que van ser i el primer que diuen és que als d'ara se'ls ajuda i als d'abans no. Però llavors Catalunya estava en unes coordenades d'opressió cultural, autonòmica. A més, trobo una cosa molt tremenda desitjar que no s'ajudi el que acaba d'arribar pel fet que a tu no t'hagin ajudat. I no és qüestió de fer sants la immigració d'ara, perquè quan estiguin instal·lats al país faran el mateix amb els que vinguin.

Davant de l'actual panorama polític, quina posició adopta?

Quina posició agafo? Cap. Ara vindran eleccions i molts tindrem problemes per decidir qui votem. Però també hi ha un tabú, que és: es pot anar més enllà de la democràcia? Jo no ho sé, si s'hi pot anar. A l'altra banda, hi ha el perill de les dictadures i els feixismes. Amb la Revolució Francesa i la Revolució d'Octubre neixen noves maneres de pensar al món i noves esperances, que després queden corrompudes perquè Stalin i més gent la fan molt grossa. Els corruptors sembla que saben viure de totes les maneres, no es poden matar mai i es carreguen homes com el Ché Guevara. Començo a tenir ganes de descansar, de dir "ja us ho fareu".

Després d'haver patit el període de franquisme, de censura, haver lluitat per la llibertat d'expressió i la legalització de partits, com veu ara la il·legalització d'un grup polític?

Jo sóc dels que, si fos al poder, diria que no a la il·legalització. Però llavors els taxistes et diuen que els de Batasuna no condemnen la violència i et pregunten què faries si aquests d'ETA et matessin el fill; i jo els responc que si enganxo el terrorista el mato, és clar, així en calent. Davant d'aquests discursos demagògics és difícil demanar diàleg.

L'entrevista

En *El sant de la mare Margarida* parla novament de la guerra, que és, de fet, un període en certs aspectes encara molt recent. Fins quan considera que va durar la postguerra? Creu que hi va haver una transició?

De fet, en aquesta novel·la aprofito només una anècdota del temps de la guerra per explicar una història d'amor. Però sí que hi ha una postguerra de repressió política que dura bastant. I no hi ha transició en el sentit que no hi ha hagut cap reconeixement de la gent que va lluitar al front i que ha estat als camps de concentració. Molta gent que ha estat anys i anys a les presons ha mort sense cap mena de reconeixement i hauria d'haver rebut tots els honors. Torna la dreta i torna la seva versió de la història. Ara estan anunciant a la televisió una sèrie de vídeos que volen vendre com a pel·lícules històriques per conèixer i entendre la Guerra Civil Espanyola i resulta que inclou tots els títols de la propaganda feixista —*Sin novedad en el Alcázar* i coses així—; i penses, com pot ser que venguin això?

Francesc Candel ha escrit entre d'altres obres: *Els altres catalans* (assaig sobre la immigració, 1964), *La nova pobresa* (assaig, 1988), *Petit món* (contes, 1999), *El sant de la mare Margarida* (novel·la, 2000) i *Els altres catalans del segle XXI*, juntament amb J. M. Cuenca (un assaig sobre la immigració actual, 2001).

Trobareu una versió més extensa d'aquesta entrevista a la nostra web: www.eltactequete.com

Vostè es considera un autor del realisme social?

A mi no se'm va considerar mai un autor del realisme social. Els moviments literaris són en certa manera molt elitistes. A mi no se m'ha integrat mai dins un moviment, sinó que se m'ha considerat un autor suburbial.

Trobem un estil oral en bona part de la seva prosa.

Sóc bastant col·loquial. M'agrada que m'entengui tothom, cosa que és difícil. Però tampoc no vull fer una literatura retòrica complicada, ni grans elucubracions filosòfiques. Costa definir la pròpia manera d'escriure; potser pels gustos... M'agraden els escriptors de qui he pogut agafar coses: Baroja m'agrada, encara que escrigui el que li doni la gana!; com el Pla: Que escriu bestieses? Que les escrigui, tu! És la gràcia que té! De la literatura russa, Tolstoi està bé però a mi m'agrada Txèkhov, que és l'humanista. I de la generació perduda, m'agrada molt el Truman Capote i el Hemingway, encara que és un home amb molta trampa, quan escriu. A *Per qui toquen les campanes*, la trobada entre el guerriller, entre el Gary Cooper, i l'Ingrid Bergman, la nit d'amor que passen, està explicada d'una manera que sembla que s'ajuntin el cel i la terra, déu i el paradís! Té una gran retina, el Hemingway, és com una màquina de fotografiar. Salvat-Papasseit és per a mi potser el millor de la poesia catalana i és també un gran poeta social. En canvi, hi ha molts autors que no m'agraden. Alguns reconec que són molt bons però no puc amb ells, perquè són hermètics o m'avorreixen. Però tot això són opinions meves, no en feu gaire cas.

En alguna ocasió ha dit que intenta fer una "literatura aliterària".

No m'agrada ser esclau de modismes, sobretot de metàfores i frases fetes que se t'escapen sense voler, ni seguir les modes. Jo cuido els meus llibres, encara que de vegades sembli que estiguin fets a la babalà. Em costa d'escriure, considero que és difícil. Tampoc no presumeixo gaire de ser escriptor. No és una cosa secundària a la meua vida, perquè és important, però també és important no creure que puc canviar el món. Perquè els llibres influeixen però no canvien res. Si jo deixés d'escriure tampoc no passaria res. Suposo que també és una malaltia, això d'escriure: si no fas això què faràs?

Altres literatures: Egy perces novellák

István Örkény (1912-1979) és un escriptor molt popular a Hongria. Se'l considera hereu de la tradició humorística centreeuropea, un dels mestres de l'humor negre i de la ironia, el gran constructor d'escenes grotesques i de personatges i situacions absurdes. Les seves dues novel·les més famoses (*Macskajáték*, 1963 -*Joc de gats*-, i *Tóték*, 1966 -*La família Tót*-) van tenir un èxit fulgurant quan l'autor les va adaptar per al teatre. Els contes que presentem formen part del recull *Egy perces novellák*, 1968 -*Contes d'un minut*- que l'autor ens recomana de llegir mentre esperem l'autobús, mentre l'ou es cou, o bé mentre esperem que el telèfon deixi de comunicar. Sobre una realitat quotidiana que, si bé és "molt hongaresa", també és molt propera a la nostra experiència, l'autor basteix situacions al llindar entre el tràgic i el còmic, i amb personatges dibuixats amb poques traces, molt sintètics, que sovint tracta amb una implacable crueltat.

Traducció d'Eloi Castelló

Dignitat professional

Jo estic fet de bona fusta.

Sóc capaç de controlar-me.

No se'm notava gens, però m'hi anaven la feina minuciosa de molts anys, el reconeixement del meu talent, tot el meu futur.

-Sóc artista d'animals -vaig dir.

-Què sap fer? -preguntà el director.

-Imito el cant dels ocells.

-Per desgràcia -feu un gest de desinterès-, això està passat de moda.

-Com és possible? El parrupeig de la tórtora? El garolar del balquer? El garrameu de la guatlla? L'esgarip de la gavina? El cant de l'aloa?

-Passat de moda -digué avorrit el director.

Em va fer mal. Però crec que no se'm va notar gens.

-A reveure -vaig dir amb educació, i vaig sortir volant per la finestra oberta.

La mort de l'actor

Avui a la tarda el popular actor Zoltán Zetelaki ha caigut a terra i ha perdut el coneixement en una travessera del carrer Úllói.

Els vianants l'han portat a la clínica més propera, on han provat endebades de reanimar-lo amb les més recents conquestes de la ciència -fins i tot amb un pulmó de ferro. L'insigne actor, després d'una llarga agonia, ha deixat de patir a dos quarts de set del vespre; les seves despulles han estat traslladades a l'Institut Anatòmic.

La representació del vespre del Rei Lear, malgrat el tràgic esdeveniment, s'ha desenvolupat amb normalitat. Zetelaki ha fet un pèl tard, en el primer acte semblava visiblement cansat (en algun moment era evident que requeria l'ajut de l'apuntador), però després s'ha anat trobant cada vegada més amb si mateix, i ha interpretat la mort del rei amb tanta força de persuasió que ha merescut aplaudiments espontanis enmig de la representació.

Després l'han invitat a sopar però no hi ha anat. Ha dit:

-Avui he tingut un dia difícil.

Balada sobre el poder de la poesia

A l'avinguda hi havia una cabina telefònica. La porta s'obria i es tancava sovint i menut. Les persones hi conversaven sobre les diligències a resoldre, trucaven a l'oficina d'allotjament, quedaven per trobar-se, demanaven als amics diners prestats, o bé turmentaven amb gelosies els seus estimats. Una senyora gran, després d'haver penjat el telèfon, va reclinar-se sobre l'aparell i va posar-se a plorar. Un cas com aquest, però, no sovintejava gaire.

En una assolellada tarda d'estiu el poeta va entrar a la cabina. Va trucar a un redactor i li va dir:

–Tinc les darreres quatre línies!

Va llegir-li quatre versos escrits en un esquinçall de paper brut.

–Ai las! Com en són, de depriments! –digué el redactor. –Torna'ls a escriure, però que siguin molt més alegres.

El poeta endebades va exposar-li els seus arguments. De seguida va penjar l'auricular i va allunyar-se.

Durant una estona no va anar-hi ningú, la cabina va romandre buida. Després va aparèixer una dona madura, d'una complexió vistosament grassa, amb una pitrera vistosament grossa, i mudada amb un vestit d'estiu estampat amb grans flors. Va voler obrir la porta de la cabina.

La porta s'obria amb dificultats. Primer, ni tan sols es volia obrir, però després va esbatanar-se brusquement, de manera que va repel·lir del tot la dona al carrer. A la temptativa següent, la porta va respondre de tal manera que pròpiament va ser una puntada. La dona va tentinejar de recules i va aferrar-se a la bústia.

Els viatgers que esperaven l'autobús van agomboiar-s'hi. Va sortir-ne un home amb una cartera, de comportament resolut. Va mirar d'obrir la cabina, però va rebre un cop de porta tan fort que va caure a la calçada i va quedar de potes enlaire. Cada vegada s'hi aplegaven més i més persones, feien observacions sobre la cabina, sobre la bústia i sobre la dona de les grans flors estampades. Alguns consideraven que a la porta hi havia un corrent d'alta tensió, segons uns altres la dona de les grans flors estampades i el seu còmplice volien robar les fitxes de l'aparell, però els havien enxampat a temps. La cabina va estar-se una estona en silenci escoltant les especulacions sense fonaments, després va girar-se, i amb pas pausat va començar a caminar pel carrer Rákóczi. El semàfor de la cantonada just en aquell moment va posar-se vermell, la cabina va aturar-se i va esperar.

La gent la seguia amb la mirada, però no deia res; a casa nostra ningú no es meravella de res, o com a molt d'allò que és natural. Va arribar l'autobús i va emportar-se els viatgers; la cabina, en canvi, caminava xino-xano pel carrer Rákóczi en aquella tarda d'estiu d'un sol espetegant.

Altres literatures: Egy perces novellák

Mirava els aparadors. Va entretenir-se en una floristeria, alguns la van veure entrar en una llibreria, però és possible que la confonguessin amb algú altre. En una bodega d'un carreró lateral va prendre una copeta de rom, després va passejar per la riba del Danubi i va creuar-lo fins a l'illa Margarita. Vora les ruïnes de l'antic convent, va veure una altra cabina telefònica. Va continuar passejant, després va girar cua, va passar a l'altre costat i, discretament però amb tenacitat, va començar a intercanviar mirades amb la cabina de més enllà. Després, quan ja s'estava fent fosc, va entrar, trepitjant-lo, en un parterre, entre les roses.

El que va passar a les ruïnes durant la nit no es pot pas aclarir perquè l'illa té un enllumenat públic deficient. Però la gent matinera que hi va passejar l'endemà va adonar-se que la cabina de davant de les ruïnes estava plena de roses roges esbarriades, i que el telèfon comunicava equivocadament tot el dia. L'altra cabina s'havia fet fonedissa.

Ella, a l'alba, havia deixat l'illa i havia fet cap a Buda. Havia pujat el turó Gellért i des d'allà, a través de valls i colls, s'havia enfilat fins al cim del turó Hármashatár, després n'havia baixat per un vessant, i s'havia emmenat cap a la carretera nacional. Mai més no la van veure a Budapest.

Fora de la ciutat, més enllà de les últimes cases de Húvösvölgy però encara dins del municipi de Nagykovácsi, hi ha un prat de flors salvatges. És tan gran com el tomb que podria fer un nen sense perdre l'alè, i viu amagat entre arbres de troncs gruixuts, com un llac d'alta muntanya. És massa petit perquè algú l'estassi; per això, al cor de l'estiu, l'herba, les bardisses i les flors hi creixen fins a la cintura. Fou en aquest indret on la cabina va instal·lar-se.

Els excursionistes que cada diumenge van a estirar les cames pel prat n'estan molt contents. Si els ve de gust, fan una broma a algú que encara dorm el son dels innocents, o bé se'ls acudeix de telefonar a casa perquè els deixin la clau, que s'han descuidat, sota l'estoreta. Entren a la cabina –que s'ha decantat una mica de biaix damunt del terreny tou– i, mentre les flors salvatges de tiges llargues es vinclen a la porta darrere d'ells, despengen l'auricular.

El telèfon, però, no dona línia. En comptes d'això, recita quatre versos per l'auricular, tan fluixet com un violí amb sordina... El telèfon no torna els diners introduïts, però fins ara ningú no se n'ha queixat.

Lluís Calvo escriu

Quan es llegeix Lluís Calvo (Saragossa, 1963) es té la sensació d'assaborir un poeta. Un poeta amb la consciència de ser-ho, amb un projecte per ser-ho, i amb la voluntat de crear un ésser, la seva poesia. Una poesia ambiciosa i personal a les venes de la qual corre la sang, una sang fluïda que fa rellegir els seus poemes una i altra vegada: experimentant-los i reinventant-los (aquesta és la seva intenció). Un autor que s'ha anat confirmant al llarg de la seva trajectòria poètica, la qual ha merescut premis, elogis i adhesions de la gent del gremi.

I es pot continuar llegint i assaborint els seus ja nou llibres de versos. Sempre amb la mateixa sensació de trobar-nos davant d'una obra d'art, humanament imperfecta i limitada i, per això mateix, única i valuosa. Poesia de metàfores tel·lúriques ("Trossos de cel llumegen en l'ampit/ que dóna a la mirada"), de versos bastits maó a maó, de ritmes esquinçats per l'imperatiu del poema. Tot això amb els sediments del poeta que té ben païdes les seves lectures i que li han permès d'explorar d'altres cultures i perspectives creatives. En paraules d'un amic seu, és una poesia inquietant, juganera, misteriosa i desafiant. Aquí en teniu un tast. Vosaltres direu.

Xainataun

Llum oriental
i riure cec
Versos i potingues
amb pagoda
Destral del vers
a quarts de quinze
i un bastó
amb deu manaments

La flama es perd
en l'altra vida
El foc que lluu
no fa per tu

Ei fumanxú:
llança'm una síl·laba!

Parc temàtic

De via crucis
la padrina
dalt del buit
o dalt del tren
Aquell concepte
atrocinat
que res no val
i res no explica
El postmodern
a la safata
i Buda endins
del parc replè

Xina
Mèxic
Polinèsia
Lava
vídeo
grava
i sèquia

¿Rec?

El cava se us acaba
(màfia)

La viuda
ja no està segura
en els pudents canals
oh flàccida nubiola!
que el demiürg endola
en un celat rondel.
Pensaments rovellats
aboquen, sense fi,
el codorniu arnat
i el plàcid freixenet.
¿O potser, per gramona,
no us plau més la poltrona
el marquès de monistrol
que el torelló que us grata
els versos del perol?
Car sols capiu el poema
oh esbravada sapiència!
com un parxet
per 'nar tirant.
Prò en terrenal bombolla
la tria ajup
el vostre ofec:
¿esplèndid brut
o insípid semi-sec?
Fals, però, és aital dilema.
Puix si algú, en copa clara,
bada boca
ja el passareu, tot prest,
pel delapierre!

Panis et circensis

Pleniluni ardent
que no desvia
el foc roent
de cada tria
Amb lluna al cove
somni advers:
un altre esclat
amb profecia
Però enllà
se'n van
els gladiadors:
llorers al front
alens deserts

Un Cèsar
sense mòdem

Lluís Calvo escriu

Fe de rates per Bego Ricart

Superar la nit, no deixar que entri del tot a dins d'una última llum. Que no et buidi la lluna. Que t'ompli els ulls. Que vegis com la tapen i com fuig. Que els núvols no t'espantin. Que es colgui tanta llum de nit serena. Que el negre sigui suau, que sigui xarxa i sigui cau. Que puguis ballar danses en l'allau. Pugen els braços cosint les ombres d'aquest cos. Volen els cercles guiant l'espatlla i els segles s'emparren pel jardí nou de música brava, la mar se't menja llum, el rumb delega les funcions a l'esperança. La barca respira al melic d'un llamp, l'energia regira un ritme nou, l'estómac no empassa les cordes que llancen els sons, endreça el que pot i va fent un sot amb el peu dret per anar-hi guardant les punxes de flors. S'esquerda de rialles el peu Esquerre. La nit va relaxada per la cambra. Ja no et clava els astres al coll.

Oblidar els efectes de la plenitud de la lluna és un crim que ens manté vius. Tinc el rodet farcit de clarobscur. Em detesto el dit, la supervivència.

I el dia torna, ensabonat de calor estreta. Es va acabant la pau, la cambra es fa petita. El món remuga paraules velles. Poso un tros de tarda fresca al cendrer dels dies. Ell crida, passeja l'emoció i la gossera xiscla caçant amos al vol. De nord a sud, no ha trobat res que li fes el cor petit, però potser girarà els ulls a l'est sense mirar mai cap a l'oest. Això li explica a l'emoció refregant-li la cama pel pèl i al vespre sent pessigolles al clatell. Hi ha una vida que comença a les unghes del blat, n'hi ha una altra que comença allà on la teva mirada fa el barranc de tots els accidents. També hi ha alguna cosa que es desperta entre marc i marc dels retrats. El dia esquinça el colze i tots els cercles que escanyaven. La tarda et perdona i la nit em perdona i aquest animal crida crida que vol el que vol ara ara i que el cel és cec i que vol el que vol ara ara i que tota l'electricitat que treu és per matar els llamps que creixen entre ell i el que ell vol ara ara.

Una pedra que surt de l'arbre, de l'antena i de la casa alta s'asseu i respira rasant la vida i la por pot ser la teva millor amiga, mameu-ne tanta que pugueu alimentar les estrelles. I la por pot ser la gran enemiga, broteu branques per estripar mentides.

Reportatge: A pota per Barna > >

De fet, Gaudí, Cerdà i Rusiñol no tenen res a veure amb el fet incidental que Barcelona hagi crescut entorn del port. Els grans personatges —Milà i Fontanals, Maragall avi i Pujollets varis—, com a molt, han aprofitat l'avinentsa. Una avinentsa incidental de personatges la vida dels quals transcorre de dia en dia i de mes en mes —a l'agost no hi ha vacances— com un continu. D'il·lusions, també n'hi ha.

El barri de la Barceloneta s'alça sobre un entrant artificial de terra dins el mar. Tradicionalment, és el barri on viuen els pescadors i els estibadors portuaris, i si bé el trasllat del port a la Zona Franca n'ha canviat radicalment la façana, les entranyes continuen sent les mateixes d'anys enrere. Així pensa, almenys, el propietari del Bazar Andorra, situat al carrer Reina Cristina, un dels pocs que queden a la zona plens encara de joieries i comerços d'importació: “ahora vendo menos que antes, pero la gente es la misma; no hay gente de mal vivir”. D'aquesta manera, de passada, l'home —que no té gaires ganes de parlar—, esquiva la indirecta que li havíem llançat sobre l'època en què el tràfic de mercaderies era un dels pilars de l'economia del barri. Es limita a repetir que ara ven menys.

On sí que es deu vendre bé és a la gelateria portàtil Frigo que hi ha instal·lada al final del passeig de Colom: sota un sol de justícia, molts animalets acalorats hi desfilen. La noia que serveix els gelats, una filipina que no fa un lleig a l'hora d'explicar coses seves, ens diu que fa feines de temporada i aspira a trobar una feina de poques hores quan acabi la tasca de refrescar turistes. Cobra mig euro de propina per la informació —tan personal— sense preguntar-ho. Potser, deixant més propina te n'explica més, d'il·lusions.

I parlant d'il·lusions, davant del Museu d'Història de Catalunya, hi hem trobat —ens han trobat—dues gitanes que, també per un preu mòdic, et donaven un clavell ben vermell. Demanen que no els fem fotos: no ens donaran res més que el clavell, i si no en tens prou “te enseño el culo”. Ens ha semblat que no calia.

Aquest peculiar recorregut turístic pot continuar cap a l'edifici de la Llotja, situat al pla del Palau, on antigament s'aixecava un dels centres administratius més importants de la corona d'Aragó. A tocar del port vell. Els industrials i comerciants hi van tenir la primera borsa de valors, però la vida als voltants gira —des fa molt temps— entorn d'activitats de formigueta. Passa un manobre empenyent un carretó carregat de totxanes i sacs de ciment. És italià. Fa un parell d'anys que volta per aquí fent qualsevol cosa: tan aviat fa de paleta com munta i desmunta escenaris de concerts, o bé arregla el que s'hagi espatllat. Pel que fa als somnis, però, ara s'hauran d'esperar perquè té el cotxe en doble fila.

“Hi ha més vida als marges”

Arribem davant de Santa Maria del Mar, església gòtica elegantíssima, un estil honest que contrasta amb l'ostentació de la catedral. L'antic barri menestral ha esdevingut, en els últims anys, un dels centres turístics més importants de la ciutat, però a la porta del temple una dona aboca tones d'ironia. És allò que sels respectables anomenen una marginada, un residu de la societat. Li regalem el clavell que ens han venut les gitanes. Respon: “me encanta que me regalen flores por la mañana”. I vist que estem disposats a escoltar, engega un discurs. Declara que “lo que me gustaría es que fuéramos todos de la mano, que hubiera unidad, porque el mundo está hecho una mierda. Tenemos un agujero ahí en el techo y el pulmón del mundo, la Amazonia, lo están echando a perder. Tenemos que ir todos de la mano”. Insisteix en la revolta, vol que entre tots comencem d'una vegada a canviar el món. Des de les persones. Roma, Napoleó, la URSS van caure. I afegeix: “Eso de que más vale morir de pie que vivir arrodillado ya basta. Los cementerios están llenos de gente libre. Ahora que se mueran los otros, los que nos están jodiendo.” Ho diu i es queda allà, asseguda, molesta, somrient amb el clavell a la mà com si fos l'any 73 i fóssim a Portugal.

Qui sí que brilla amb llum pròpia és Rosa M. Escobar, productora i mànager de músics de carrer. La trobem darrere la catedral, al centre guiri. Volíem parlar amb un grup de músics, però tots ells ens han dirigit directament a la mestressa. Aquesta individuа es dedica a ajuntar músics de carrer, gravar-los discos, portar-los de concerts. A les ciutats on s'ha de demanar permís, se'n cuida ella, també. Els components dels grups sempre són fluctuants: en aquest cas es pot veure dos bielorrussos, una ucraïnesa i un bolivià. La mànager acaba dient que les composicions són seves i que els grups, depèn de la formació, les versionen. I és curiós, perquè ens havia semblat que interpretaven Lionel Richie.

Continua la visita

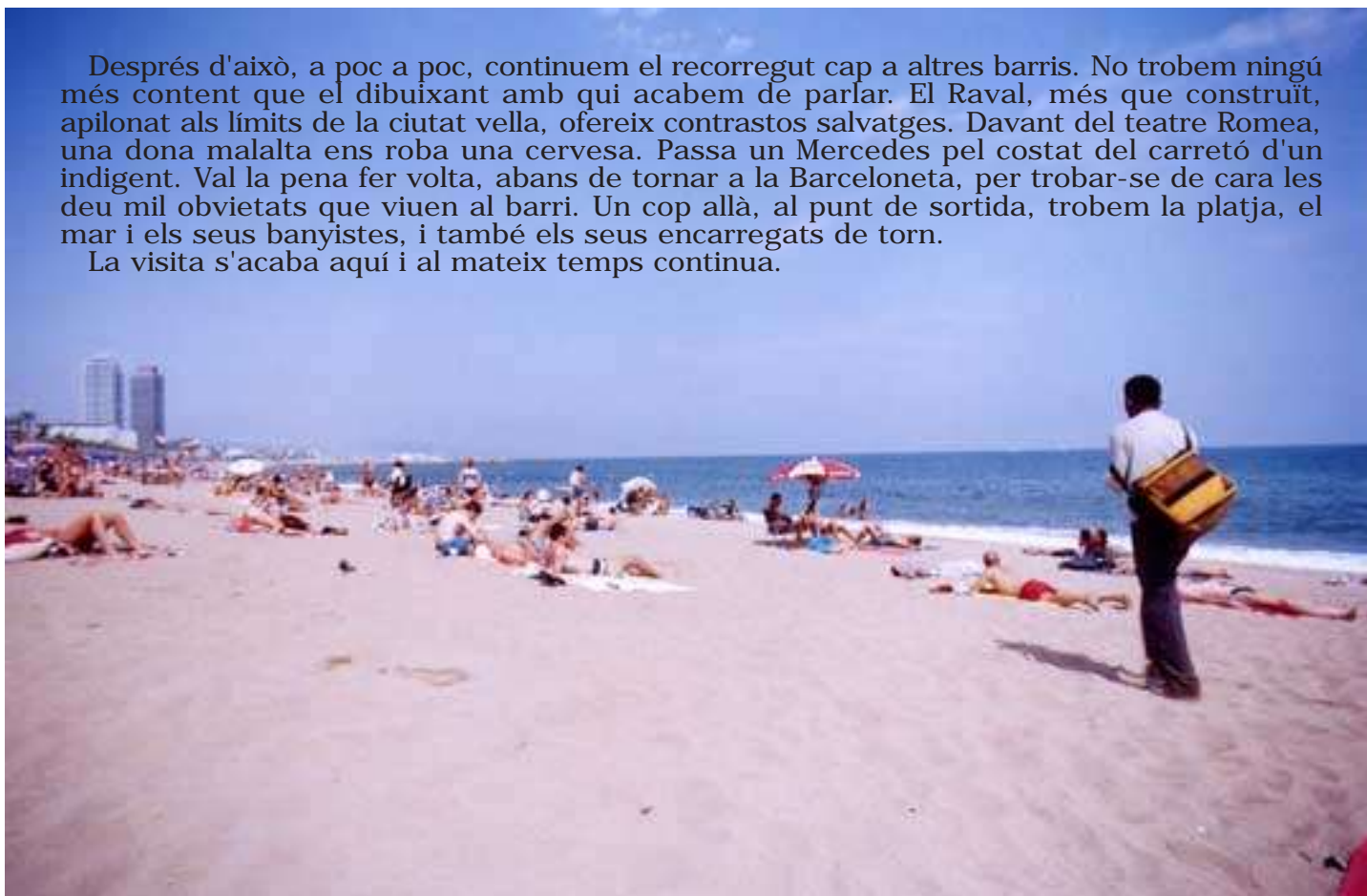
Passa una noia amb el carret típic de Correus. La seguim per aconseguir saber, finalment, que està treballant tan tranquil·lament, “ara a l'estiu més que mai”. “Sóc funcionària”, diu, i també: “fa massa calor”. Què és el que li agradaria si no treballés a Correus? Bé, doncs, “alguna cosa relacionada amb el turisme”. Una feina per una altra, vaja. Afegeix: “Fer turisme, viatjar, també és molt cansat.”

En una cantonada, encara darrere la catedral, un dibuixant ambulat marroquí es dedica a fer el que li agrada, segons explica. Però també es veu que és efímer, declara. La seva passió és dibuixar, i la nostra pregunta és clara: “Es pot viure de fer el que vols?” La resposta: “Durant una època a l'any, sí: a l'estiu. La resta de l'any he de buscar feina. He de pensar en un lloguer i en el menjar, i mentre penso en això, i treballo, no tinc temps per pensar en les barreges de colors.” És obvi.

Després d'això, a poc a poc, continuem el recorregut cap a altres barris. No trobem ningú més content que el dibuixant amb qui acabem de parlar. El Raval, més que construït, apilonat als límits de la ciutat vella, ofereix contrastos salvatges. Davant del teatre Romea, una dona malalta ens roba una cervesa. Passa un Mercedes pel costat del carretó d'un indigent. Val la pena fer volta, abans de tornar a la Barceloneta, per trobar-se de cara les deu mil obvietats que viuen al barri. Un cop allà, al punt de sortida, trobem la platja, el mar i els seus banyistes, i també els seus encarregats de torn.

La visita s'acaba aquí i al mateix temps continua.

Text: Cesc Martínez

Fotos: Hugo Arellano

Ganyotes

Tú en tu casa
Nosotros en la hoguera
Extremoduro

The roof, the roof, the roof is on fire.
Follow the leader, leader, leader, follow the leader... sígueme.

Mou-te. Balla. Riu. Aixeca't. Fes alguna cosa. Estan cremant heretges a la plaça del poble. Els han anat a buscar casa per casa i, quan els han trobat, han marcat la porta amb una creu perquè tothom sàpiga que, allà dins, hi havia algú que no encaixava. Que no encaixava amb què? Malparits. Han il·legalitzat un partit polític. El fiscal feixista riu sardònicament davant la porta del jutjat mentre espera que el ministre mitjamerda acabi de descarregar tota la paperassa que els seus secretaris han pogut acumular al llarg de l'estiu. Pobrets, potser no han tingut vacances. I qui les ha tingudes? Amb el cap mig adormit pel sol i la pell salada del mar, ens hem despertat de cop amb unes imatges d'ertzaintzes arrencant gent de casa seva. I quan altra gent, indignada, ha volgut manifestar-se en contra d'aquesta barbàrie, s'han trobat amb la porta als nassos. No, tampoc no es poden manifestar. On som? En un país lliure i democràtic. La boca se'ls omple com de patata bullida amb aquesta paraula. Democràtic. Nosaltres demòcrates, vosaltres feixistes. Nosaltres dialogants, vosaltres violents. Nosaltres plurals, vosaltres... singulars? Doncs que quedi ben clareta una cosa: preferim ser "feixistes", si aquest és el contrari del demòcrata que elimina per la via ràpida les opcions democràtiques que van en contra seu. Preferim ser violents -violents de paraula o d'acció- abans que dialogants amb els d'una sola banda del conflicte. I, per sobre de tot, ens declarem singulars, únics i inviolables perquè volem continuar sent persones que pensen per elles mateixes, que miren al seu voltant i veuen mil tonalitats de colors, no només el blanc i el negre. No ens enganyaran. El sostre es crema, sí, i hem de sortir a apagar-lo, però no seguirem cap líder. Ens aixecarem i començarem a ballar i a riure, i potser cremarem algun altre sostre. I els qui hi estiguin dormint a sota i vulguin seguir el seu líder potser es trobaran que ja no en tenen. I llavors... es posaran a ballar amb nosaltres.

La queixa de Verònica Trena

Sàmpler

“

Fer art és privar un gest del seu retruny en l'organisme, i aquest retruny, si el gest és fet en les condicions i amb la força demanada, invita l'organisme, i per ell la individualitat sencera, a prendre actituds conformes amb el gest fet.”

Antonin Artaud, **El teatre i el seu doble** (traducció de Ramon Barnils), Editorial Anagrama, Barcelona, 1970, pàg. 77.

Noam Chomsky, 11/09/2001,
Edicions de la Magrana SA;
Orígens, 60; desembre del 2001.
Traducció d'Ernest Riera.

Molta gent diu que els ciutadans de les nacions àrabs s'haurien de responsabilitzar d'esborrar els terroristes del planeta, o els governs que donen suport als terroristes. ¿Quina és la seva reacció?

Té sentit demanar als ciutadans que eliminin els terroristes en comptes de votar-los, lloar-los i recompensar-los. Però jo no diria mai que hauriem d'haver "esborrat del planeta els nostres càrrecs electes, els seus assessors, la seva claca intel·lectual i els seus protegits", ni que hauriem d'haver destruït el nostre govern i d'altres governs occidentals pels seus crims terroristes i el seu suport a terroristes de tot el món, inclosos molts que van passar de ser amics i aliats preferents a ser qualificats de "terroristes" perquè van desobeir les ordres dels Estats Units: Saddam Hussein, per exemple, i molts d'altres com ell. De tota manera, és molt injust acusar els ciutadans de règims terribles i brutals als quals nosaltres donem suport de no acceptar aquesta responsabilitat, si tenim en compte que nosaltres tampoc no ho fem, en unes circumstàncies enormement més propícies. (Pàg. 67-68)

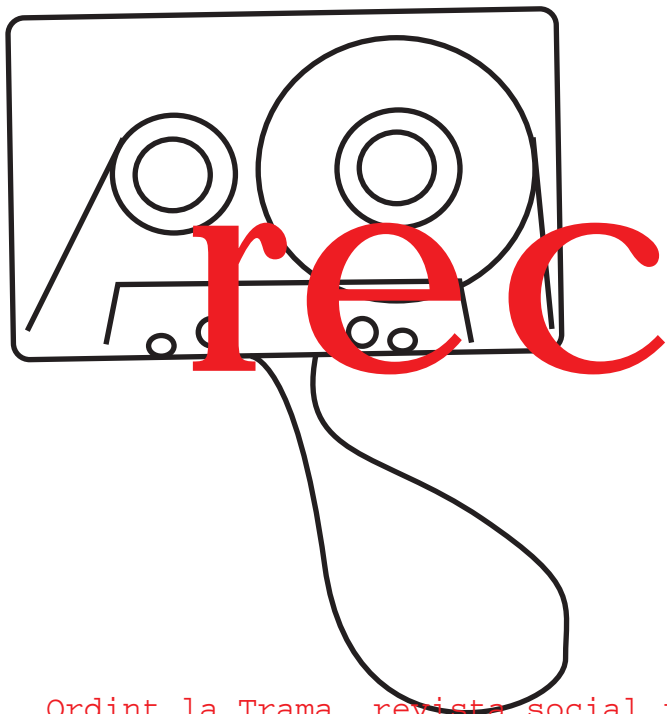
Vostè ha dit que els principals practicants del terrorisme són països com els Estats Units, que utilitzen la violència per motius polítics. ¿Quan i on?

Trobo la pregunta desconcertant. Com he dit en altres ocasions, els Estats Units són, al capdavall, l'únic país que el Tribunal Internacional de Justícia ha condemnat per terrorisme internacional –per "l'ús il·lícit de la força" amb motivacions polítiques, com va expressar el Tribunal–; es va ordenar als Estats Units que posés punt final a aquests crims i que pagués unes indemnitzacions substancials. Els Estats Units, és clar, van ignorar i menystenir la sentència del Tribunal, i van reaccionar amb una escalada de la seva guerra terrorista contra Nicaragua, i vetant una resolució del Consell de Seguretat de les Nacions Unides que exigia a tots els estats l'observança del dret internacional (els Estats Units també van votar en solitari, en coincidència tan sols amb Israel i, una vegada, amb El Salvador, contra resolucions similars de l'Assemblea General de les Nacions Unides). La guerra terrorista va expandir-se en concordança amb la política oficial d'atacar "objectius tous" –objectius civils sense cap defensa, com col·lectivitats agrícoles i clíniques sanitàries– en comptes d'enfrontar-se amb l'exèrcit nicaragüenc. Els terroristes van poder dur a terme aquestes ordres gràcies al control absolut de l'espai aeri nicaragüenc per part dels Estats Units i dels avançats equips de comunicació que els van facilitar els seus supervisors.

També caldrà reconèixer que aquestes accions terroristes van ser aplaudides majoritàriament. Un comentarista destacat, Michael Kinsley, situat a l'extrem liberal del corrent d'opinió general, va argumentar que no s'havien de rebutjar d'entrada les justificacions que feia el Departament d'Estat dels atacs terroristes contra "objectius tous": una "política assenyada" ha de "superar la prova de l'anàlisi del cost i el benefici", va escriure, una anàlisi de "la quantitat de sang i misèria que s'hi abocarà, i la possibilitat que n'acabi emergint una democràcia"... "democràcia" tal i com els Estats Units entenen el terme, una interpretació que queda il·lustrada molt clarament en aquella regió. Es dona per suposat que les elits nord-americanes tenen dret a fer aquesta anàlisi i a tirar endavant el projecte si l'anàlisi supera les seves proves.

I el que encara és més dramàtic, és que als Estats Units la idea que Nicaragua tingués dret a defensar-se va ser considerada escandalosa a través de tot l'espectre polític dels corrents d'opinió generals. El govern nord-americà va pressionar els seus aliats perquè deixessin de proveir armes a Nicaragua, amb l'esperança que el país hagués de demanar ajuda a la Unió Soviètica, cosa que va fer; això els va proporcionar les imatges propagandístiques adequades. L'administració Reagan va difondre repetidament rumors que Nicaragua rebia avions de combat de la Unió Soviètica... per protegir el seu espai aeri, com tothom sabia, i per evitar els atacs terroristes dels Estats Units contra "objectius tous". Els rumors eren falsos, però la reacció va ser molt instructiva. Els progressistes van qüestionar els rumors, però van dir que si eren certs, llavors és clar que calia bombardejar Nicaragua, perquè allò seria una amenaça contra la nostra seguretat. Una cerca en diverses bases de dades revela que amb prou feines en cap cas es va insinuar que Nicaragua tingués dret a defensar-se. Això diu molt sobre la "cultura del terrorisme" profundament arrelada en la civilització occidental. (...) (Pàg. 89-91)

The Cinematic Orchestra: Everyday

Al capdavant d'aquesta orquestra tenim Jason Swinscoe, ideòleg cinemàtic, ordenador de conceptes, director i polidor. Hi participen i l'ajuden músics sempre relacionats amb el jazz i, en aquest cas, a aquests s'hi sumen ara Fontella Bass i Roots Manuva. Tant l'un com l'altre, però amb matisos distints, fan encara més greu el to que respira la música d'**Everyday**. Fontella Bass crea misteri, la seva veu es presenta enigmàtica. Roots Manuva et mira als ulls i t'explica una història trista, ho fa sense dramatisme, imponent, hipnòtic. Són complements perfectes per a una música tranquil·la, que s'assaboreix a poc a poc. Té un aire de nocturnitat, habitació plena de fum a través del qual distingim l'orquestra, moviments cansats, ulls tancats. Els baixos gravíssims i musculosos, un aire malencònic, música que es transforma en imatges; jo he pensat en algunes de Lynch i Egoyan, ambients carregats, gairebé saturats.

Pau Ricart

Ordint la Trama, revista social i cultural

Als del tacte ens agrada descobrir noves textures, per això ens fem ressò d'aquesta publicació sabadellenca que aporta una visió crítica de la situació social i cultural de la ciutat i de l'entorn global. A la revista hi trobareu un tema central que ocupa el gruix de cada número, el tractament d'altres qüestions d'actualitat a partir d'articles d'opinió o entrevistes, i d'altres seccions sobre personatges de la cultura catalana o el moviment associatiu de Sabadell. El número de setembre inclou un monogràfic sobre el Pla Hidrològic Nacional, una entrevista a la presidenta de Las Madres de la Plaza de Mayo, Hebe de Bonafini, i articles d'opinió sobre la il·legalització de Batasuna i les organitzacions de base, entre d'altres continguts.

Ordint la Trama s'autogestiona amb els beneficis de la venda de cada número (1,5 euros) i de la publicitat local que hi apareix, a part d'ingressos puntuals de l'organització d'actes populars, recitals i concerts. A més, anualment la revista convoca el premi Clara Alzina de narrativa i poesia.

Aquesta publicació la podeu trobar a la Llibreria Tècnica, al Bemba Bar i al Recicla'm, a Sabadell, tot i que també podeu demanar-la directament al mail:

ordintlatrama(a)hotmail.com, o al web www.ordintlatrama.net.

Mireia Gubianas

Sala Muntaner: Los Excéntricos, amb ¡Música maestro!. Fins al 27 d'octubre.

Última creació d'aquest sensacional trio de pallassos excènrics i musicals que s'instal·len per primer cop a Barcelona en temporada estable. Altament recomanable per a tots els públics, ¡Música maestro! s'inscriu en la més pura tradició clownesca i combina moments de gran hilaritat amb instants de poesia autènticament surrealista.

Jordi Jané

rec

"colla de cornuts, la vida és una cosa immensa (...)"

Lynn Baster ho va descobrir abans que Danny Boodmann T. D. Lemon Novecento, que és el protagonista de la història que recomano de totes totes i ens explica el seu millor amic. Som davant d'un personatge d'allò més peculiar. Els seus pares, emigrants, l'abandonen dalt d'un vaixell quan encara és un nadó. Un vell mariner el troba i el bateja amb aquest curiós nom. I Novecento, com si el fet d'haver estat abandonat allà dalt l'hagués de convertir en víctima d'una maledicció, ja mai no abandonarà el vaixell i des de petit esdevindrà el més gran de tots els pianistes.

Ell coneix el món únicament pel que li explica la gent que passa pel vaixell, i el món que imagina és el motor que l'impulsa a tocar el piano. Entre aquella gent hi ha Lynn Baster, que havia estat pagès durant quaranta anys i en un moment de crisi veu per primera vegada el mar. Llavors s'adona que "la vida és una cosa immensa" i això el salva. Als trenta-dos anys, ell també decideix que vol saber-ho, vol imitar Lynn Baster: "Jo ara baixo, visc a la terra i de la terra uns anys, em torno algú normal, després un dia marxo, arribo a una costa qualsevol, alço els ulls i miro el mar (...)". Nova York és l'escala, i la sorpresa. En definitiva, som davant d'un monòleg que ja s'ha dut a l'escenari i a la gran pantalla, i que reflexiona sobre la por davant de tot allò que probablement no podrem arribar a conèixer i el valor que té cadascú per mirar de treure'n més l'entrellat o menys.

En un llenguatge gens complicat, l'amic narrador té moments d'inspiració com la relació humanitzada que imagina entre un clau i el quadre que aguanta. Hi ha frases ben senzilles plenes de sentit, d'aquella lògica que et fa dir "veus?", i de poesia. Pel que fa al disseny de portada d'aquesta edició, no trobo que faci justícia al contingut. Demano que no en feu cabal i obriu el llibre de seguida.

Novecento. Un monòleg, d'Alessandro Baricco (traducció de Mercè Canela Garayoa), Punt de Lectura / Edicions de la Magrana, maig del 2002.

exposicions viscudes, per Marina Espasa

Gisèle Freund. El món i la meva càmera.
CCCB
6/8/2002

Persona

Albert:
Avui he anat a veure l'exposició de la fotògrafa.
I quan he tornat, ja no em podia mirar al mirall.
Sí que podia.
Però no reconeixia el rostre que em mirava.
I és que la fotògrafa té raó.
Habitem un rostre que no coneixem.
Som
els rostres dels qui ens acompanyen.
Som Joyce, som Malraux, Beckett, Cortázar o Frida Kahlo.
Sí.
Els són nosaltres.
El rostre de l'altre construeix el nostre.
Per això la pel·lícula. Persona. La màscara. Persona. La mirada. Persona. Les projeccions simultànies. Persones. Les dames de França, les Duras, Yourcenars i Beauvoirs. Persones. Les llibreteres. Persones.
Gisèle Freund. Persona amb càmera.
Ella els va empresonar per a nosaltres.

I he mirat una foto teva, però no m'hi he vist.
No em busquis.
Me n'he anat a trobar-me en uns altres ulls.

Sara

Certifico que este documento es copia exacta del original y que queda en mi poder en esta Delegación en el expediente de la cual doy fe.

[Handwritten signature]

ACTA DE CONCILIACIÓN

Expediente núm. 36372/2002

En Barcelona, a las 9:45 horas del día 4 de septiembre de 2002

ANTE MI, ENCABONERADA ARIANE RUMINE MNUREZ, Letrada conciliadora designada para conocer en este acto del expediente indicado en el encabezamiento, iniciado en virtud de petición de conciliación por DESPIDO, registrada de entrada en esta Delegación en fecha 2 de agosto de 2002 por

ALIA GAS SONAS ESTAR SIARH

Frontista:
EUS DJAR, S.EL, S. L.

COMPARECEN:

Por la parte solicitante ella misma con D.N.I. 441414 9336, en nombre propio, que consta citada, y de la cual figuran en el expediente las otras circunstancias personales.

Por la parte interesada no solicitante:

EUREL MERS, L. L. que ha sido citada, representada por **ANGELIS DOMINZANZ CAJAS**, con D.N.I. 46-347749, en virtud de designación efectuada por comparencia ante este Organismo.

ABIERTO EL ACTO

y exhortadas las partes a la conciliación, se consigue en los términos siguientes:

El interesado no solicitante, **TELUP MAJUNNA E. L.**, reconoce la improcedencia del despido notificado y con efectos del día 19 de julio de 2002 y se compromete a pagar en concepto de indemnización por despido 619,84 Euros, en concepto de liquidación de partes proporcionales 938,11 Euros, que suman un total de 1.557,95 Euros.

El pago de la cantidad mencionada, que lo es en su importe NETO, se efectuará POR TODO EL DIA DE HOY, EN EL DOMICILIO SOCIAL DE LA EMPRESA, ACLARANDO EXPRESAMENTE QUE LA CANTIDAD RESEÑADA COMO LIQUIDACION DE PARTES PROPORCIONALES INCLUYE LOS SALARIOS DEVENGADOS HASTA EL DIA 19 DE JULIO DE 2002.

Ambas partes se considerarán recíprocamente salidas y Enajenadas por toda clase de conceptos, una vez percibida la total cantidad acordada en este acto.

El acto de conciliación finaliza **CON AVENENCIA.**

Leído el acta, que los interesados encuentran conforme, la firman conmigo y les entrego la correspondiente copia certificada. De todo ello doy fe.

